

Ola Göransson 0202-536 15 85
ola.goransson@growthanalysis.se

Datum
2014-12-17

The Breakthrough Dialogue - andra infallsvinklar på energi- och klimatfrågan

Denna kortrapport är skriven av Ola Göransson vid Tillväxtanalys kontor i Washington och är en del av Tillväxtanalys löpande omvärldsanalysuppdrag.

The Breakthrough Institute i San Francisco, med grundarna Ted Nordhaus och Michael Shellenberger i täten, har på kort tid etablerat sig som en intressant och omdebatterad tankesmedja för miljö-, energi- och klimatfrågor, med en eko-modernistisk agenda som avviker från mittfåran¹.

Nordhaus och Shellenberger uppmärksammades när de 2004 publicerade manifestet *the Death of Environmentalism*, där de kritiserade den traditionella miljörelsen för tillkortakommanden på klimatområdet genom att se allt för snävt och traditionellt på klimatproblematiken som en miljöfråga. De har senare utvecklat sina resonemang och argumenterar bland annat för att klimatfrågan bör lösas genom att satsa på omfattande innovation för att göra koldioxid-neutral energi väsentligt billigare snarare än att enbart försöka reglera och prissätta utsläppen av koldioxid och förlita sig på dagens för dyra förnybara energi.

Det institut Nordhaus och Shellenberger nu driver, med finansiering från framför allt olika filantropiska stiftelser, har gjort sig känt för att vända på perspektiv och ifrågasätta miljö- och klimatmaximer. Man arrangerar varje år *the Breakthrough Dialogue*, en konferens där energi- och miljöfrågor diskuteras med utgångspunkt i institutets arbete. Ett hundratal inbjudna deltagare – en blandning av framstående forskare och studenter, experter från miljöorganisationer och tankesmedjor, journalister och finansiärer – debatterar, vrider och vänder under några dagar på hållbarhetsfrågor utifrån ett tema.

¹ Med eko-modernism avser Breakthrough en positiv och pragmatisk syn på människans möjligheter att kombinera skydd av naturmiljön med hög livskvalitet och ekonomisk tillväxt <http://thebreakthrough.org/issues/ecomodernism>

Myndigheten för tillväxtpolitiska utvärderingar och analyser

Washington DC
Office of Science and Innovation
Embassy of Sweden
2900 K Street, NW
Washington, DC 20007
USA
Tel: +1 202 536 15 85
Fax: +1 202 536 15 84
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se

Östersund (säte)
Studentplan 3, 831 40 Östersund
Besöksadress: Studentplan 3
Tel: 010 447 44 00
Fax: 010 447 44 01
info@tillvaxtanalys.se
www.tillvaxtanalys.se
Org. nr 202100-6164
Bank: Danske Bank
Kontonummer: 12 810 107 041
Swift: DBBasesX
IBAN: SE6712 0000 000 12 810 107 041

Samtliga kontor
Östersund
Stockholm
Brasília
New Delhi
Peking
Tokyo
Washington DC

Tillväxtanalys deltog vid årets dialog som gick under temat ”High Energy Planet”². I programförklaringen för konferensen menade Breakthrough att minskad energianvändning ofta antas vara något positivt, vilket de vill ifrågasätta: *Kan i själva verket ökad energianvändning vara ett sätt att ersätta sedvanlig produktion och markanvändning med effektivare processer som de facto sparar på naturen? Är inte de antaganden som görs om framtida energianvändning i Afrika och Asien, i till exempel FN:s Sustainable Energy For All, på tok för låga - varför skulle inte de som bor i Afrika på sikt vilja använda lika mycket energi som vi? Och bör vi inte mot den bakgrunden istället fråga oss själva hur vi kan åstadkomma en planet med riklig tillgång på ren energi, en högenergiplanet, som ett sätt att skydda naturen och ge bättre livsvillkor?*

Under tre dagar i San Francisco i juni ägnade sig konferensdeltagarna åt att skärskåda, övertyga och motbevisa varandra om halten i dessa frågor och påståenden.

I en intressant panel om förutsättningarna för innovation och energiomställningar fokuserades till exempel diskussionen kring energitjänster och innovation på användarsidan.

Roger Fouquet från London School of Economics pratade med utgångspunkt från sin fascinerande forskning om hur teknologier, energipriser och energianvändning för artificiellt ljus sett ut i Storbritannien, där han med stöd av unika data kunnat analysera utvecklingen från 1300-talet och framåt när talgljus ersatts av gradvis dyrare, men effektivare, tekniker som resulterat i att kostnaden för tjänsten ljus fallit till en bråkdel och användandet mångfaldigats. En av Fouquets poänger är att det är riskabelt att analysera energimarknaderna bara utifrån de enskilda energikällorna och deras kostnader - vilka tjänster som åstadkoms och värdet av dessa är minst lika viktiga delar av ekvationen.

Arnolf Grubler, verksam vid IIASA och Yale, tryckte på vikten av innovation på användarsidan – till skillnad mot innovation i själva energiproduktionen. Han menar att en av de nödvändiga komponenterna för omfattande innovation är att det ges möjlighet till ett stort antal experiment i olika sammanhang – och medan energiproduktionen till sin natur oftast är storskalig och sker i några få anläggningar så ger alla de olika tekniker och sammanhang där energin används möjlighet till otaliga experiment. Energieffektivisering och nya sorters användning på brukarsidan kommer därför att vara en nyckel.

Ett annat område som diskuterades var energifrågans förhållande till naturen.

Jesse Ausubel vid Rockefeller University var trosvisss kring utsikterna för en ökad frikoppling av ekonomin från miljöeffekter, åtminstone på energiområdet, och menade att jordbruk och annan markanvändning stod för den ojämförligt största miljöpåverkan.

Linus Blomquist, svensk verksam vid Breakthrough, byggde vidare på samma tema och menade att en ökad energianvändning och ökad effektivitet i till exempel

² <http://thebreakthrough.org/index.php/dialogue/past-dialogues/breakthrough-dialogue-2014>

jordbruket skulle kunna innebära en effektivare markanvändning – och därmed att naturen kan sparas från exploatering.

Alla instämde dock inte i utgångspunkten att mer energi skulle vara något enbart positivt, eller att frikoppling verkligen är möjligt i den omfattning som krävs för att lösa klimatkrisen.

Paul Ekins, forskare vid University College, pekade på till exempel kärnkraftens skenande kostnader och långsiktiga lagringsproblematik och menade att det behövs en fundamental socio-kulturell förändring för att åstadkomma i grunden mer hållbar utveckling i ljuset av ökande energianvändning - ”vi måste skydda naturen från effekterna av storskalig användning av billig energi”.

Och Kieran Suckling från Center for Biological Diversity tog upp sociala aspekter på energiproduktionen och kontrasterade förhållandet mellan energi och det storskaliga jordbrukets miljöpåverkan - medan extraktiv energiutvinning alltid lokaliseras till fattiga områden, är jordbruk ofta förknippat med höga rekreations- och markvärden. Frågan vem som skulle dra nytta av en högenergiplanet måste ställas.

Spännvidden i åsikter var stor. Preferenser för kärnkraft och annan storskalig energi kom i och för sig ofta i dagen. Under de optimistiska resonemangen hos flera av deltagarna verkade finnas en grundmurad tilltro till att kärnkraften – åtminstone i nya och förment effektivare varianter – och andra tekniska lösningar som CCS innehåller svaren till miljöutmaningarna, snarare än fokus på omställning till förnybar energi. Harvardprofessorn David Keith menar till exempel att investeringar i storskalig vindkraft, när man räknar in alla livscykeffekter, tar tusen år på sig för att tjäna in koldioxideffekterna. Men lika ofta hördes också motsatta åsikter; och inte heller Breakthrough själva undgick kritik, från till exempel inbjudna miljörelseföreträdare.

Summa summarum en spänstig dialog om energi- och klimatutmaningen med spännande och ibland oväntade infallsvinklar.